

Operációkutatás a gyakorlatban '75 konferencia

1975. október 7–10. között a fenti címmel rendezett Győrben operációkutatási konferenciát a Neumann János Számítógéptudományi Társaság Operációkutatási Szakosztálya, a Bolyai János Matematikai Társulat Matematika Alkalmazási Szakosztálya és a Magyar Közgazdasági Társaság Matematikai-Közgazdasági Szakosztálya — idén már negyedik alkalommal közösen.

A konferencia 230 résztvevője előtt 62 előadás hangzott el. A résztvevők száma valamivel kevesebb, az előadások száma valamivel több volt, mint a korábbi hasonló témájú konferenciák esetében. Az előbbi, egyéb pl. szervezési okokon kívül, az operációkutatási módszerek iránti érdeklődés némi visszaesését is tükrözi. Ezzel szemben biztató jel, hogy viszonylag sok olyan, többnyire fiatal, szakember volt a résztvevők között, aki első alkalommal jelent meg operációkutatási konferencián.

Ugyancsak az előző megállapításnak mond ellent, hogy a konferencián a gyakorlat lépett előtérbe. Az előadásoknak közel háromnegyede kapcsolódott közvetlenül alkalmazáshoz, de a módszertani előadások egy része is foglalkozott valamilyen formában alkalmazási lehetőségekkel. Az alkalmazásokkal foglalkozó előadások jól tükrözték, hogy napjainkban nyer valódi, de legalábbis a korábbiakhoz képest más tartalmat az az állítás, hogy az operációkutatási módszerek alkalmazásának előfeltétele egy megfelelő információs rendszer léte vagy egy ilyennek az operációkutatási modellel párhuzamos kidolgozása.

Az előadások egy részét felkért előadók tartották. Több ilyen előadás az operációkutatás helyzetét tekintette át egy-egy fontos népgazdasági ágazatban. Ilyen összefoglaló előadás foglalkozott a nehézipar, építésügy, a gépipar, a mezőgazdaság és a vegyipar területén elért eredményekkel és az operációkutatási módszerek alkalmazásának várható alakulásával. Ugyancsak referáló előadások hangzottak el a magyar matematikai-közgazdasági kutatás általános helyzetéről és a hosszútávú tervezési modellszámítások tapasztalatairól. A konferencia záróülésének előadása az SzKFP nyújtotta eszközháttérrel, ennek 1976–80 közötti várható alakulásával és az ESzR Program szerint létrehozott operációkutatási alkalmazási szoftveréről adott áttekintést. Az esettanulmányokkal foglalkozó, vagy ilyenek egy részét ismertető előadások között is már több olyan volt, melyeknek eszközbázisát ESzR gépek nyújtották.

A közlekedés és szállítás különböző problémái, a gépipari, a nehézipari és a vegyipari üzemek termelésének programozása és irányítása volt a témája néhány további előadásnak. Elsősorban ezek az előadások sugallták az információs rendszerek szerepére vonatkozó előbbi megjegyzésünket. Az előadások megoszlása alapján is változatlanul jelentős az operációkutatási alkalmazásokban a hálótéchnikához kapcsolódó irányítási rendszerek szerepe. Lényegesnek tartjuk, hogy a konferencián több mezőgazdasági témájú előadás hangzott el. Viszonylag kevés előadás érintette viszont az operációkutatási software fejlesztését. A konferencián a népgazdasági problémákkal külön szekció foglalkozott. Elhangzott előadás orvosi alkalmazásról, két érdekes előadás témája pedig a több cél modellezésének problémája volt.

A módszertani előadások között nagy többségben nemlineáris programozási témák szerepeltek, ami ismét sokféleképpen értékelhető. Mindenesetre, éppen a győri konferencia alapján is megkérdőjelezhető egy olyan korábbi vélemény, hogy a problémák többségének operációkutatási megoldásánál a lineáris programozás közvetlen alkalmazásáról van szó. A módszertani előadások megoszlása ezt nem igazolta.

Nagyon kevés volt az olyan előadás, mely szorosabb értelemben vett műszaki alkalmazással foglalkozott. Hogy ez mennyiben volt szervezési hiba, vagy mennyiben tükrözi a tényeket, nem tudjuk. Nem is most kell fejtegetésbe kezdeni arról, hogy mi az operációkutatás és hol vannak határai, de fontos lenne ezt a területet jobban figyelemmel kísérni. Ide kívánczok az is, hogy a konferencián elhangzott vízügyi témájú előadásokat — legalább is számunkra meglepően — kevesen hallgatták meg, holott erről a területről elismerésre nagyon méltó alkalmazásokat mutattak be az előadók.

STÁHL JÁNOS